

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคูณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้พื้นฐาน ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม ตามความต้องการของกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ตัวอย่างประชากรคือ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษา ซึ่งสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใน 5 จังหวัด คือ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 701 คน จำแนกเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจำนวน 385 คน ครูประถมศึกษา จำนวน 316 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ชุดละ 60 ข้อเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ช่วงคะแนน (Rating Scale) สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม 1 ชุด สำหรับครูประถมศึกษา 1 ชุด โดยสอบถามตัวอย่างประชากรในเรื่องคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา 3 ด้านซึ่งได้แก่ 1) ด้านความรู้พื้นฐาน 2) ด้านทักษะ คือ ทักษะทางด้านกล้ามเนื้อและทักษะการคิด และ 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยแยกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละและนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย และข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านความรู้พื้นฐาน ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วจึงนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสรุป

เป็นคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตามความต้องการของกลุ่ม
ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตปริมณฑล
กรุงเทพมหานคร

สถานภาพของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.95 เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.59 มีอายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 52.47 ยังเป็นโสด ร้อยละ 49.61 มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 54.03 มีระยะเวลาในการเป็นเจ้าของกิจการหรือผู้บริหารแรงงานมาน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 55.85 เป็นโรงงานที่มีคนงานตั้งแต่ 400 คนขึ้นไป

1.2 สถานภาพของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ซึ่งทำการสอนใน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร

สถานภาพของครูประถมศึกษา ร้อยละ 75.72 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 28.32 มีอายุระหว่าง 36-40 ปี ร้อยละ 93.51 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 31.69 มีระยะเวลาในการทำงาน 16-20 ปี ร้อยละ 63.64 มีประสบการณ์ในการสอน 10-20 ปี ร้อยละ 81.82 ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านวิชาชีพอื่นนอกจากวิชาชีพครู

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตามความต้องการ
ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษา

2.1 คุณลักษณะด้านความรู้พื้นฐาน

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ
ประถมศึกษา มีความรู้พื้นฐานด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เช่นเดียวกับความต้องการของครูประถมศึกษา

คุณลักษณะด้านความรู้พื้นฐานที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความ
ต้องการสูงสุด 3 อันดับแรกดังนี้คือ มีความสามารถด้านการฟังและพูดภาษาไทย
ทำความเข้าใจกับผู้ร่วมงานและหัวหน้างานได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.39$)
รู้จักภัยอันตรายที่เกิดจากเครื่องจักร และมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกัน
อัคคีภัยตามสาเหตุที่เกิด ส่วนคุณลักษณะด้านความรู้พื้นฐานที่ครูประถมศึกษามี
ความต้องการสูงสุด 3 อันดับแรกดังนี้ รู้จักภัยอันตรายที่เกิดจากเครื่องจักร
($\bar{X} = 4.70$) มีความรู้เบื้องต้นด้านงานอาชีพ และมีความรู้เกี่ยวกับการทำงาน
เป็นกลุ่ม

สำหรับคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการอยู่ใน
3 อันดับสุดท้ายคือ เรียนจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ต้องได้รับการฝึก
อบรมด้านวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.18$) มีความรู้เบื้องต้นเรื่องกฎหมายแรงงานที่
เกี่ยวข้องกับตนเอง มีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนคุณลักษณะ
ที่ครูประถมศึกษามีความต้องการอยู่ใน 3 อันดับสุดท้ายคือ มีความรู้เกี่ยวกับ
จุดมุ่งหมายและกระบวนการทำงานของโรงงานพอสมควร ($\bar{X} = 3.98$)
มีความรู้ทางภาษาอังกฤษโดยสามารถอ่านข้อความซึ่งปรากฏอยู่บนเครื่องจักร
ต่าง ๆ ในโรงงานอุตสาหกรรม และเรียนจบการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6

เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะด้านความรู้พื้นฐานที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการในระดับปานกลาง ครูประถมศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมาก คือ เรียบจบการศึกษาระดับประถมศึกษาแต่ต้องได้รับการฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพิ่มเติม ส่วนคุณลักษณะด้านความรู้พื้นฐานที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก แต่ครูประถมศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ รู้จักภัยอันตรายที่เกิดจากเครื่องจักร และมีความรู้เบื้องต้นด้านงานอาชีพ

2.2 คุณลักษณะด้านทักษะ

2.2.1 ทักษะด้านกล้ำมเนื้อ

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาให้คุณลักษณะทางทักษะด้านกล้ำมเนื้อ โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับระดับความต้องการของครูประถมศึกษา

คุณลักษณะทางด้านกล้ำมเนื้อที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการสูงสุด 2 อันดับแรกคือ ทำงานด้วยความละเอียด ประณีต เรียบร้อย ตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.51$) และมีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มและประสานงานกับผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว ส่วนคุณลักษณะทางทักษะด้านกล้ำมเนื้อที่ครูประถมศึกษาคุณลักษณะทางทักษะด้านกล้ำมเนื้อที่มีความต้องการสูงสุด 2 อันดับแรกคือ ทำงานด้วยความละเอียด ประณีต เรียบร้อย ตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.38$) และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการพัฒนาการทำงานของตนได้

สำหรับคุณลักษณะทางทักษะด้านกล้ำมเนื้อที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการอยู่ใน 2 อันดับสุดท้าย คือ มีประสบการณ์การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมาแล้ว ($\bar{X} = 3.32$) และเคยฝึกงานในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะทางทักษะด้านกล้ำมเนื้อที่ครูประถมศึกษามีความต้องการอยู่ใน 2

อันดับสุดท้าย เช่นเดียวกัน

2.2.2 ทักษะการคิด

สำหรับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ตามความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษาทางทักษะการคิดมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สำหรับคุณลักษณะทางทักษะการคิดที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และครูประถมศึกษามีความต้องการสูงสุด 2 อันดับแรกเป็นเช่นเดียวกันดังนี้ คือ รักความก้าวหน้าในการทำงาน ($\bar{X} = 4.71$, 4.60) และมีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ส่วนคุณลักษณะทางทักษะการคิดที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการอยู่ใน 2 อันดับสุดท้าย คือ มีภาวะความเป็นผู้นำตามตำแหน่งที่ตนรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.09$) มีความเข้าใจในระบบการทำงานของโรงงานอุตสาหกรรม แต่ครูประถมศึกษานั้นมีความต้องการในอันดับสุดท้าย คือ สามารถคิดวิจารณ์อย่างมีเหตุผลพอสมควร ($\bar{X} = 4.13$) และมีความเข้าใจระบบการทำงานของโรงงานพอสมควร

2.3 คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษามีความต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาให้คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

สำหรับคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ผู้ประกอบการมีความต้องการสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 4 คุณลักษณะคือ มีความตรงต่อเวลาในการทำงาน โดยเห็นความสำคัญในการมาทำงานตามเวลา ($\bar{X} = 4.59$) มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น มีวินัยต่อตนเองและยึดมั่นต่อกฎระเบียบของโรงงานโดยเคร่งครัด และมีความขยันในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ครูประถมศึกษา มีความต้องการสูงสุด 3 อันดับแรก 4 คุณลักษณะคือ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และผู้อื่น ($\bar{X} = 4.72$) รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน รู้จักให้อภัยและไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น และมีความขยันในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการอยู่ใน 3 อันดับสุดท้ายคือ มีความสามารถพึ่งตนเองได้ดีโดยไม่ต้องรบกวนผู้อื่น ($\bar{X} = 4.06$) มีความจงรักภักดีต่อสถาบันที่ตนเกี่ยวข้อง และมีความประหยัด ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย

ส่วนคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ครูประถมศึกษามีความต้องการอยู่ใน 3 อันดับสุดท้าย 4 คุณลักษณะคือ มีความสามารถพึ่งตนเองได้ดีโดยไม่ต้องรบกวนผู้อื่น ($\bar{X} = 3.98$) ยกย่องให้เกียรติและยอมรับเพื่อนร่วมงาน มีความเชื่อมั่นในตนเองและพร้อมที่จะฟังเหตุผลของผู้อื่น และมีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนมุ่งประโยชน์ส่วนรวม

เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก แต่ครูประถมศึกษาที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดมีอยู่ 8 คุณลักษณะคือ มีความขยันในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง มีความตรงต่อเวลาในการทำงานโดยเห็นความสำคัญของการมาทำงานตามเวลา มีวินัยในตนเองและยึดมั่นต่อกฎระเบียบของโรงงานโดยเคร่งครัด มีความอดทนที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่โรงงานกำหนดให้ รู้จักให้อภัยและไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น และเป็นคนมองโลกในแง่ดีและมีวิจาร์ณญาณในการฟัง

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร เป็นเพศชายร้อยละ 51.59 และเพศหญิงร้อยละ 48.41 ซึ่งอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันมาก จากตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัจจุบัน ผู้หญิงไทยได้ก้าวเข้าไปมีบทบาทในธุรกิจอุตสาหกรรมมากขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับลักษณะของประเทศอุตสาหกรรมโดยทั่วไป ที่มีแรงงานสตรีหลั่งไหลเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น ดังเช่นในกรณีของญี่ปุ่นในปัจจุบัน มีแรงงานสตรีทำงานอยู่ในโรงงานที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงถึงร้อยละ 39 ของแรงงานทั้งหมด (มาลินี วงศ์พาณิชย์, 2527)

นอกจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นก็ยังมีข้อสังเกตที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งว่าธุรกิจอุตสาหกรรมในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของกลุ่มธุรกิจระบบเครือญาติ ดังนั้นโอกาสที่ทายาท ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายจะเข้าไปมีบทบาทในระดับบริหารนั้นจะอยู่ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับกลุ่มธุรกิจนั้น ๆ มีทายาทเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง โดยเฉพาะในสภาพปัจจุบันที่ธุรกิจอุตสาหกรรมเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว บรรดาบุตร ธิดาของกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหล่านี้จึงมีโอกาที่จะเข้าไปบริหารกิจการตั้งแต่อายุน้อย (ขุนทอง อินทร์ไทย : 2531) ซึ่งตรงกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมีอายุระหว่าง 26-30 ปี และสัดส่วนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทั้งหญิงและชายจึงอยู่ในระดับ ที่ใกล้เคียงกัน

นอกจากนั้นยังพบว่าโรงงานอุตสาหกรรมในเขตปริมณฑลส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานที่มีคนงานตั้งแต่ 400 คน ขึ้นไป จัดว่าเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมถึงขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมศักดิ์ แต่มบุญเลิศชัย (2534) ที่พบว่าโรงงานขนาดใหญ่ร้อยละ 70 จะตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

และปริมาณพล ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนิคมอุตสาหกรรม โรงงานเหล่านี้ล้วนเป็น โรงงานที่มีศักยภาพในการที่เข้าไปลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมซึ่งมีการบริการ สาธารณูปโภคพื้นฐานครบถ้วน อย่างไรก็ตามจากการรายงานของสภา อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2532) นั้นพบว่าการพัฒนาประเทศในช่วงทศวรรษ ที่ผ่านมามีจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวขึ้นมาก แต่โครงสร้างอุตสาหกรรม ก็ยังเป็นแค่เพียงการผลิตที่ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีมากนัก เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมของเด็กเล่น เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของไทย พอใจที่จะซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศมากกว่าที่จะ เสี่ยงพัฒนาเทคโนโลยีของ ตนเองขึ้นมา

ส่วนสถานภาพทั่วไปของครูประถมศึกษาจากการศึกษาพบว่า สถานภาพ ของครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากเพศหญิง เป็นเพศที่มีความ ละเอียดย่อม ซึ่งอาชีพครูมีลักษณะตรงกับสัญชาตญาณของเพศหญิง จึงทำให้ เพศหญิงส่วนใหญ่มีค่านิยมในการประกอบอาชีพและ ได้รับความภาคภูมิใจในความ สำเร็จของอาชีพนี้ โดยเฉพาะในวัย 36-40 ปี ซึ่งในวัยนี้เพศหญิงส่วนใหญ่จะมี บุตรธิดา ดังนั้นการสอนนักเรียน ก็เหมือนกับการดูแลสั่งสอนบุตรและธิดาของตน

การศึกษาของครูส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งสะท้อน ให้เห็นว่าครูในปัจจุบันนั้นมีความตื่นตัวในการพัฒนาตนเอง ให้ทันกับความ เปลี่ยนแปลงของสังคมและ เศรษฐกิจ กอปรกับโอกาสที่ครูจะ ได้รับความการศึกษาต่อนั้น สามารถทำได้ง่ายขึ้นเพราะมีสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษากระจายอยู่ทั่ว ตามเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร ครูจึงมีโอกาที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ มีความรู้กว้างขวาง มีความคิดก้าวหน้าทันกับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ถ้าครูไม่สามารถพัฒนาตนเอง ไปถึงจุดดังกล่าวได้ ก็จะไม่ สามารถเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงได้ดีเท่าที่ควร อาจมีผล ทำให้นักเรียนต้องตกเป็นเหยื่อของภัยสังคมต่าง ๆ ได้การที่ครูจะปรับปรุงและพัฒนา ตนเองได้นั้นก็ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่องอาจจะต้องทั้งในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เลขาปิยะอัจฉริยะ (2522)

ที่กล่าวว่าหน้าที่ของครูยุคใหม่จะต้องสอดคล้องตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องศึกษาปัญหาทางสังคม และเสนอแนะแนวทางการอยู่รอดในสังคมแก่เด็ก

ดังได้กล่าวแล้วในปัจจุบันและอนาคต การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว วิชาการต่าง ๆ เป็นเรื่องราวที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ มากมาย ครูจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ชี้ปัญหา ตามปัญหา รู้แนวทางการตอบโดยนำหลักต่าง ๆ มาเป็นตัวอย่างประกอบ ในลักษณะเช่นนี้ครูจึงมิใช่เป็นเพียงผู้ถ่ายทอดวิชาให้แก่ผู้เรียนอย่างเดียวนั้น แต่ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้นำอภิปราย เป็นผู้วิเคราะห์ปัญหา เพื่อหาคำตอบ เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถโยงความรู้ความคิดจากหลักวิชาที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียน ไปสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัวนอกห้องเรียน อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนานักเรียนประถมศึกษาให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของแผนการพัฒนาศึกษา(วิไลวรรณ หงษ์ภู , 2533) สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของครูผู้สอนซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนประมาณ 10 - 20 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอที่ครูจะสร้างสมประสบการณ์และความชำนาญในวิชาชีพ

นอกจากนี้ครูจำเป็นต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านอื่นให้กว้างขวางดังความคิดเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา (2525) เกี่ยวกับลักษณะบทบาทที่พึงประสงค์ของครูนั้น ควรเป็นบุคคลที่รักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าวิชาความรู้ด้านอื่น ๆ เช่นเดียวกับผลการวิจัยที่พบว่า ครูมีประสบการณ์ด้านวิชาชีพอื่น ซึ่งได้แก่ คหกรรมศาสตร์ พิมพ์ดีด เสริมสวย ตัดเสื้อ เกษตรกรรม ช่างยนต์และช่างไฟฟ้า

2. ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา

2.1 คุณลักษณะด้านความรู้พื้นฐาน

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้พื้นฐานด้านต่าง ๆ โดยที่ระดับความต้องการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับความต้องการของครูประถมศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

สำหรับคุณลักษณะด้านความรู้พื้นฐานที่ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรมมีความต้องการสูงสุด 3 อันดับแรกมีดังนี้คือ

1) มีความสามารถด้านการฟังและพูดภาษาไทยโดยสามารถ
สื่อสารกับผู้ร่วมงานและหัวหน้างานได้อย่างถูกต้อง จากการค้นพบสิ่งดังกล่าวนี้ทำให้
เห็นว่าทักษะการฟัง การพูดเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป โดย
เฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจอุตสาหกรรมซึ่งมีบุคลากรจำนวนมากจำเป็นต้องสื่อสารกัน
แต่แต่ละหน่วยจะต้องสื่อสารกันได้อย่างถูกต้องตรงกัน มิฉะนั้นจะเกิดความเสียหายทาง
ธุรกิจได้ บางครั้งปัญหาของการสื่อสาร ก็ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงได้
เช่นกรณีพิพาทระหว่างบริษัทที่เกิบทประเทศไทยกับคนงานของบริษัทซึ่งมีมากกว่า
10,000 คน ต้นเหตุของปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่สามารถสื่อสารให้เข้าใจตรง
กันได้หรือไม่สามารถต่อรองผลประโยชน์ให้ลงตัวได้ (ผู้จัดการ, 2534)

ปัญหาในเรื่องการฟังและพูดนี้ แรังกิน (Rankin อ้างถึง
ใน Sam Duker, 1969) ได้ศึกษาพบว่า ในกระบวนการทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน
คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนนั้น โดยเฉลี่ยแล้ววันหนึ่ง ๆ ทักษะที่คนต้องการใช้มาก
ที่สุดก็คือ ทักษะการฟัง ร้อยละ 42 การพูดร้อยละ 32 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทักษะการ
ฟังและการพูดเป็นสิ่งสำคัญยิ่งถ้าหากว่าผู้ประกอบการและลูกจ้างสื่อสารกันเข้าใจ
ใจได้ดี ก็จะสามารถเจรจาต่อรองหรือตกลงกันได้ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้ง
สองฝ่าย

2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากเครื่องจักร
ปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดจากเครื่องจักรเป็นปัญหาที่สำคัญและเกิดขึ้นได้ง่าย ซึ่งมีผล
กระทบต่อทุกฝ่ายโดยตรง จากสถิติของกระทรวงอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. 2531
พบว่าผู้ใช้แรงงานได้รับบาดเจ็บจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมถึง
54,000 คน ซึ่งถ้าคำนวณค่าเสียหายแล้วประเทศชาติ จะต้องสูญเสียเงินไม่น้อย
กว่า 3 หมื่นล้านบาทต่อปี นอกจากนี้ยังมีการค้นพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 -
2528 โรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมซึ่งมีคนงานตั้งแต่ 200-499 คน ประสบ
อันตรายมากที่สุด (เทพพนม เมืองแมน , 2532) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรมเลือกคุณลักษณะด้านความรู้พื้นฐานของผู้สำเร็จการศึกษานั้น

สอดคล้องกับสถิติข้อมูลของการเกิดอุบัติเหตุจากเครื่องจักรตั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงปัญหาทางสุขภาพที่เกิดจากกรณีอื่นอันไม่ใช่อุบัติเหตุที่เกิดจากเครื่องจักร พบว่าผู้ประกอบการมิได้มีความต้องการลักษณะของลูกจ้างที่มีความรู้ในเรื่องอาชีพสุขภาพหรือโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดจากการประกอบอาชีพ เช่นเดียวกับต้องการให้ลูกจ้างมีความรู้เรื่องภัยอันตรายที่เกิดจากเครื่องจักร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากรณีของโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดจากการประกอบอาชีพนั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อกิจการของโรงงานโดยตรง นอกจากนั้นสถิติและข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องโรคภัยไข้เจ็บดังกล่าวของกระทรวงสาธารณสุขก็ยังมีน้อย แต่ถ้าจะแยกกลุ่มของโรคภัยไข้เจ็บที่พบบ่อย ๆ ในหมู่ผู้ใช้แรงงานจะได้แก่ โรคหูดัง หูหนวก โรคสายตาร่ามัว โรคกล้ามเนื้อข้อขดออก โรคปวด โรคมะเร็ง และโรคที่เกิดจากสารพิษ เช่นสารตะกั่วปรอท เป็นต้น โรคภัยที่เกิดจากสารพิษนั้นเป็นโรคที่รักษายาก ซึ่งมักจะเป็นโรคที่ไม่เคยพบมาก่อน เช่น โรคมินามาตะที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันก็พบผู้ป่วยที่มีอาการใกล้เคียงกับโรคดังกล่าวในเมืองไทยแล้ว

3) มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยตามสาเหตุที่เกิด ในกรณีการเกิดอัคคีภัยนั้นเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าสามารถก่อให้เกิดความเสียหายได้ง่าย ดังนั้นคุณลักษณะข้อนี้เป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังและให้ความรู้ได้ง่ายซึ่งจากการสังเกตในโรงงานทุกแห่งต่างก็มีอุปกรณ์ด้านการป้องกันอัคคีภัยไว้ทุกโรงงาน นอกจากนั้นโรงงานขนาดใหญ่จำนวนมาก ก็จะมีการซักซ้อมอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยอยู่เสมอ ๆ จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ พบว่าบุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรมแทบทุกแห่งต่างก็มีความระมัดระวังในการป้องกันอัคคีภัยโดยปฏิบัติตามกฎของโรงงานอย่างเคร่งครัด

คุณลักษณะที่ครูประถมศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรกได้แก่ 1) รู้จักภัยอันตรายที่เกิดจากเครื่องจักร คุณลักษณะนี้ ครูมีความต้องการในระดับสูงมาก เพราะคนเป็นครูนั้นย่อมเป็นผู้ให้และเป็นผู้รักคนอื่นมากกว่าตน ครูเป็นผู้เห็นคุณค่าของมนุษย์ (สุนทร อมรวิวัฒน์ , 2531) ครูส่วนใหญ่จึง

เลือกคุณลักษณะ ข้อนี้อยู่ในระดับมากที่สุด

2) มีความรู้พื้นฐานด้านงานอาชีพ นั้นแสดงให้เห็นว่าความต้องการของครูนั้นเป็นไปตามความต้องการของหลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและรักการทำงาน (กรมวิชาการ , 2534)

3) มีความรู้เกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม ครูมีความต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาทำงานพร้อมกับผู้อื่นได้ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และ ภาคเอกชนในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญในการทำงานแบบกระบวนการกลุ่มเป็นอย่างมาก เช่นในขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ร่วมมือกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดพิมพ์ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่ให้โรงเรียนทั่วประเทศได้นำไปทดลองใช้ฝึกนักเรียนให้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่มได้

คุณลักษณะด้านความรู้พื้นฐานที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น 3 อันดับสุดท้ายมีดังนี้

1) เรียนจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ต้องได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ ความรู้ด้านนี้มีความต้องการน้อย เพราะว่าทางผู้ประกอบการสามารถที่จะฝึกอบรมในเรื่องวิชาชีพได้เองประกอบกับลักษณะงานบางอย่างก็ไม่สามารถจะสอนได้ในโรงเรียนผู้เรียนจึงขาดประสบการณ์ เนื่องจากไม่ได้เข้ามาฝึกงานในโรงงานโดยตรง ดังนั้นโรงงานอุตสาหกรรมจึงใช้วิธีฝึกเรียนงานไปด้วย (On the job training) ในขณะที่พนักงานทดลองปฏิบัติงาน

2) ความรู้เบื้องต้นเรื่องกฎหมายแรงงาน ที่เกี่ยวข้องกับตนเองจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการมีความต้องการคุณลักษณะ ในด้านนี้น้อยกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบการส่วนหนึ่งเชื่อว่าถ้าให้คนงานมีความรู้เรื่องกฎหมายมาก ๆ ก็จะทำให้เกิดปัญหาในการบริหาร เช่นจะทำการประท้วงต่อรองหรือไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของโรงงาน เป็นต้น ในประเด็นเรื่องกฎหมายแรงงานนี้ จากการศึกษาของหน่วยงานราชการและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแรงงานพบว่าสภาพการใช้แรงงานในประเทศไทยนั้น นายจ้างหรือผู้ประกอบการส่วนหนึ่งยังฝ่าฝืน

กฎหมายคุ้มครองแรงงานอยู่เสมอ ๆ ซึ่งถ้าหากว่านายจ้างสามารถเลือกจ้างได้ นายจ้างมักจะเลือกใช้แรงงานเด็กเพราะเด็กเหล่านี้มักจะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ เมื่อถูกเอารัดเอาเปรียบ กอปรกับนายจ้างกลุ่มนี้มักจะคิดสินบนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอจึงทำให้มีโรงงานเถื่อนเป็นจำนวนมากที่ดำเนินการโดยใช้แรงงานเด็กดังที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชนอยู่เนือง ๆ (สำนักนายกรัฐมนตรื สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ , 2529) ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าวผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติระบุว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้แรงงานเด็กมากเป็นอันดับ 3 ของโลกรองลงมาจากประเทศแทนซาเนียและ โมซัมบิก นี่คือความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยยุคปัจจุบันการบังคับทารุณแรงงานเด็กจนกระทั่งเจ็บป่วยและพิการหรือถึงแก่ชีวิต สามารถพบเห็นได้เป็นรูปธรรมทั่วไป ดังเช่นกรณีข่าวโรงงานนรกแห่งหนึ่งย่านลาดพร้าวทำทารุณกรรมต่อเด็ก ซึ่งสื่อมวลชนได้แพร่ข่าวไปทั่วโลก (บ้านเมือง, 2535)

อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานที่อยู่ในนิคมอุตสาหกรรมและเป็นโรงงานขนาดใหญ่ ซึ่งมักจะปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานอยู่แล้ว

3) ความรู้พื้นฐานที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม มีความต้องการอยู่ในระดับต่ำ อีกประการหนึ่งก็คือ ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจะเห็นได้ว่าขณะนี้ มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ที่ไม่เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและดำเนินธุรกิจโดยความมั่งคั่งและเห็นแก่ได้ เช่น พยายามลดต้นทุนของตนเองโดยการปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลองสาธารณะ ดังกรณีที่เกิดขึ้นกับลำน้ำพองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ.2535 ซึ่งไม่สามารถประเมินความเสียหายได้ โดยเฉพาะชีวิตสัตว์น้ำ ซึ่งยากที่จะฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพเดิมได้ในระยะเวลาอันสั้น ถ้าไม่สามารถลดความเห็นแก่ตัวของผู้ประกอบการที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมลงได้ โอกาสที่อุตสาหกรรมไทยจะก้าวไปสู่จุดหมายอย่างที่คนไทยมุ่งหวังก็เป็นไปได้ยาก (เคลินิวส์ , 2535)

ส่วนคุณลักษณะที่ครูประถมศึกษาที่มีความต้องการอยู่ใน 3 อันดับสุดท้ายมีดังนี้ คือ 1) มีความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและกระบวนการทำงานของโรงงานอุตสาหกรรม 2) มีความรู้ทางภาษาอังกฤษโดยสามารถอ่านข้อความซึ่งปรากฏอยู่

บนเครื่องจักรต่าง ๆ ในโรงงานอุตสาหกรรมและ 3) เรียนจบการศึกษาสูงกว่า
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในการศึกษาครั้งนี้ ครูประถมศึกษาส่วนหนึ่งให้ความเห็นเพิ่มเติมในเรื่องเหล่านี้ว่า ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการและจุดมุ่งหมายของโรงงานนั้น เป็นความรู้ที่อยู่ในระดับสูงเกินไปสำหรับแรงงานระดับล่าง ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนความรู้ด้านภาษาอังกฤษนั้นครูส่วนหนึ่งได้เสนอแนะไว้ว่าควรจะเป็นหน้าที่ของโรงงานอุตสาหกรรมที่จะเป็นผู้แปลภาษาอังกฤษเป็นไทย เพราะแรงงานระดับล่างเหล่านี้ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ไม่ถนัดนัก อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการพบว่า มีโรงงานอุตสาหกรรมเบาจำนวนมากเช่น โรงงานทอผ้า โรงงานผลิตของเด็กเล่น เป็นต้น ที่ต้องการแรงงานที่จบเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 คุณลักษณะทางทักษะ

2.2.1 ทักษะด้านกล้ามเนื้อ

ผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมมีความต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีทักษะทางด้านกล้ามเนื้อ โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับระดับความต้องการของครูประถมศึกษา

สำหรับคุณลักษณะทางด้านกล้ามเนื้อที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการสูงสุด 2 อันดับแรกมีดังนี้

1) ทำงานด้วยความละเอียด ประณีต เรียบร้อยตามที่ได้รับมอบหมาย การทำงานด้วยความละเอียด ประณีต เป็นคุณสมบัติพื้นฐานในการทำงานที่ใช้ฝีมือทุกประเภท โดยเฉพาะกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม จากการศึกษาแนวโน้มการเข้าทำงานของเยาวชนไทย ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย และสำนักเลขาธิการอาเซียน (2529) นั้นพบว่าคุณสมบัติของเยาวชนที่มอง เห็นว่าจะทำให้งานสำเร็จ ได้นั้นส่วนหนึ่งก็คือ ต้องมีความละเอียดถี่ถ้วน ประณีต เรียบร้อย ในงานเป็นส่วนประกอบด้วย

2) มีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มและประสานงานกับผู้

อื่นได้อย่างรวดเร็ว ความต้องการของผู้ประกอบการในด้านการทำงานเป็นกลุ่มนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของเจเลียว บุรีภักดี (2526) พบว่าคนไทยส่วนมากแม้จะมีความรู้ความสามารถเฉพาะตัวสูง แต่ก็ไม่สามารถทำงานเป็น "ทีม" ได้ดี ดังนั้น ในธุรกิจอุตสาหกรรมซึ่งกระบวนการผลิตที่จะต้องอาศัยการประสานสัมพันธ์กับของ แต่ละฝ่ายต่อเนื่อง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง และสอดคล้องกับการศึกษาของ บรรจง ชูสกุลชาติ (2532) ที่พบว่าการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน เด็กควรถูกปลูกฝังให้มีคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ รับผิดชอบตรงต่อเวลา ความขยันหมั่นเพียร ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นสิ่งจำเป็นหากว่าประเทศไทยต้องการจะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็น ประเทศอุตสาหกรรมใหม่

ส่วนครูประถมศึกษาที่มีความเห็นว่าคุณลักษณะทางทักษะ ด้าน กล้ามเนื้อที่มีความต้องการสูงสุด 2 อันดับแรกคือ

1) ทำงานด้วยความละเอียด ประณีต เรียบร้อยเป็นคุณลักษณะ ที่ครูประถมศึกษาที่มีความต้องการสูง เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ประกอบการ โดยครูบางส่วน ได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่าการฝึกให้นักเรียนมีความละเอียด ประณีต เรียบร้อยนั้น สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะ โรงเรียนทุกระดับควรจะต้องปลูกฝังคุณสมบัตินี้ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนโดยถาวรเพื่อเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานอื่น ๆ ในอนาคต

2) สามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการพัฒนาการทำงานของตน ได้จากการศึกษาในเรื่องนี้ พบว่าผู้ที่สามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการพัฒนาการทำงานของตนได้เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง แต่สำหรับสังคมไทยนั้น ถ้าจะเปลี่ยนเป็นประเทศไปเป็นสิ่งคมอุตสาหกรรมจำเป็นจะต้องส่งเสริมความคิดแนว ทางสร้างสรรค์ให้มาก คือให้รู้จักประยุกต์ใช้สิ่งที่มี ไม่ว่าจะ เป็นความรู้ ความสามารถ สิ่งแวดล้อมด้านภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมหรือประเพณีดั้งเดิมของไทย ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับการทำงานของตน (ลีปนันทน์ เกตุทัต , 2526)

สำหรับคุณลักษณะทางทักษะด้านกล้ามเนื้อที่ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมและครูประถมศึกษาที่มีความต้องการอยู่ใน 2 อันดับสุดท้าย คือ

1) มีประสบการณ์การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมาแล้ว 2) เคยฝึกงานใน โรงงานอุตสาหกรรม

จากการศึกษาและสอบถามโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการพบว่าโรงงานส่วนใหญ่ไม่เห็นเรื่องประสิทธิภาพในการทำงานอุตสาหกรรมของพนักงาน เพราะโรงงานแต่ละแห่งมีความพร้อมและสามารถจัดฝึกอบรมพนักงานของตนให้ทำงานตามความต้องการของโรงงานเพียงแต่ขอให้ได้บุคคลซึ่งมีความพร้อมเท่านั้น ในกรณีความพร้อมในการทำงานของเยาวชนไทยนั้น ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติ ของประเทศไทย (2526) พบว่า วัฒนธรรมในการเลี้ยงดูบุตรของคนไทยขาดความเข้มงวดเคร่งครัดในด้านความรักในการทำงานและความรับผิดชอบ จึงส่งผลให้บุตรหลานเมื่อเติบโตขึ้นเป็นเยาวชน ที่มีลักษณะ หยิบหย่อง ฉาบฉวย ขาดความอดทนและขาดความจริงจังกับงาน

2.2.2 ทักษะการคิด

สำหรับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตามความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษาทางทักษะการคิดมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะทางทักษะการคิดที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษาที่มีความต้องการสูงสุด 2 อันดับแรกอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันดังนี้ คือ 1) รักความก้าวหน้าในการทำงาน และ 2) มีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาในเรื่องการรักความก้าวหน้าในการทำงานของเยาวชนไทย พบว่ามีเพียงหนึ่งในสามของเยาวชนว่างงานเท่านั้น ที่แสดงให้เห็นความหนักใจกับภาวะว่างงานของตน ซึ่งในกรณีนี้อาจสะท้อนให้เห็นว่า วัฒนธรรมการทำงานของคนไทยโดยทั่วไป มีอยู่ไม่น้อยที่ไม่ชอบทำงานแม้จะมีงานให้ทำหรือมีช่องทางที่จะทำงานอิสระได้ (เฉลี่ยว บุรีภักดี , 2526)

ส่วนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาของ อรทัย เพียรธรรม (2529) เรื่อง ความต้องการของกลุ่มคนต่างอาชีพเกี่ยวกับการศึกษาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก อำเภอศรีราชา พบว่าการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนมีทัศนคติ

ที่ดีต่อการประกอบอาชีพต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ฮิโรโนะ (Hirono อ้างถึงในรัฐกร อัสตรธีรยุทธ์ , 2532) ผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่นประจำสหประชาชาติ ผู้มีประสบการณ์ทำงานในประเทศไทยมานาน กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า สำหรับประเทศไทยถ้าหากต้องการพัฒนาสังคมไปเป็นประเทศอุตสาหกรรม ก็ต้องสร้างทัศนคติทางสังคมที่พึงปรารถนาในด้านการทำงานตลอดจนการอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้ นโปเลียน ฮิลล์ (Napoleon Hill อ้างถึงในนิลวรรณ เกียรติสุดา, 2530) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติว่า ทัศนคติจะเป็นตัวประสานที่ดีในการทำงาน ทัศนคติครอบคลุมถึงวิถีชีวิตแทบทุกด้าน ความสำเร็จที่ได้รับ ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต แต่ทัศนคติจะส่งผลดีต่อกิจกรรมประจำวันของคนจะต้องเป็นทัศนคติเชิงบวกหรือทัศนคติที่ดีเท่านั้น

ส่วนคุณลักษณะทางทักษะการคิดที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความต้องการอยู่ใน 2 อันดับสุดท้ายคือ 1) มีภาวะความเป็นผู้นำตามตำแหน่งที่ตนรับผิดชอบ 2) มีความเข้าใจในระบบการทำงานของโรงงานพอสมควร

เนื่องจากภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามในโรงงานอุตสาหกรรม จะถูกกำหนดโดยโครงสร้างของกระบวนการผลิตเป็นหลัก ดังนั้นการแสดงบทบาทผู้นำจึงเป็นไปตามระบบของโรงงาน ซึ่งจะมีบทบาทอยู่ในขอบเขตจำกัดไม่เหมือนในหน่วยงานอื่น ๆ ในระบบของโรงงานอุตสาหกรรมโอกาสที่พนักงานจะแสดงบทบาทของความเป็นผู้นำค่อนข้างทำได้ยาก ยกเว้นในกรณีที่มีสภาพแรงงานแต่บทบาทของความเป็นผู้นำเหล่านี้ก็จะถูกแทรกแซงโดยอิทธิพลทางการเมืองจากสังคมภายนอกค่อนข้างมาก

ส่วนในเรื่องความเข้าใจในระบบการทำงานของโรงงานอุตสาหกรรมนั้น โดยทั่วไป เมื่อพนักงานเข้าไปอยู่ในโรงงาน การจัดปฐมนิเทศพนักงานใหม่จะมีการให้ข้อมูลในเรื่องเหล่านี้อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเน้นคุณลักษณะนี้โดยตรงจากสถานศึกษา เพียงแต่เตรียมเด็กให้สามารถทำงานเป็นกลุ่ม และเห็นความสำคัญของการทำงานด้านการผลิตว่ากระบวนการต่าง ๆ จะต้องทำกันอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน ถ้าจุดใดจุดหนึ่งเกิดความบกพร่องหรือขาดประสิทธิภาพในการทำงานก็จะทำให้ทั้งระบบเกิดความเสียหายได้

สำหรับครูประถมศึกษาคุณลักษณะทางทักษะด้านความคิดที่ต้องการอยู่ใน 2 อันดับสุดท้าย คือ 1) สามารถคิดวิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผลพอสมควร และ 2) มีความเข้าใจระบบการทำงานของโรงงานพอสมควร

เนื่องจากครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ด้านวิชาชีพอื่นมากนัก ซึ่งอาจจะทำให้มองเห็นภาพว่า การคิดวิพากษ์วิจารณ์นั้นไม่ค่อยมีความสำคัญต่อการทำงานในระบบโรงงาน แต่ความเป็นจริงแล้ว การวิพากษ์วิจารณ์ในการประชุมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือพัฒนาคุณภาพขององค์กรนั้น ๆ จะมีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย เพราะในการผลิตสินค้าต่าง ๆ จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพหรือแนวโน้มของตลาดอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในโรงงานที่ผลิตสินค้าจำพวกผลิตภัณฑ์อาหาร ส่วนความเข้าใจระบบการทำงานของโรงงานอุตสาหกรรมนั้นครูมีความเห็นว่าความเข้าใจของระบบการทำงานนั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นสำหรับคนงานระดับล่างมากนักน่าจะเป็นความรู้สำหรับผู้บริหารมากกว่าซึ่งก็สอดคล้องกับความเห็นของผู้ประกอบการว่าคุณลักษณะนี้ไม่ใช่คุณลักษณะที่ต้องการในระดับสูง

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมของระดับความต้องการด้านคุณลักษณะทางทักษะการคิด ค่าเฉลี่ยในแต่ละคุณลักษณะของทั้ง 2 กลุ่มประชากรจะใกล้เคียงกันมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าขณะนี้บุคคลในวงการศึกษาที่เป็นฝ่ายผลิตทรัพยากรบุคคลเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้ประกอบการ เริ่มมีการมองเห็นปัญหาและเป้าหมายใกล้เคียงกันมากขึ้น จึงเป็นความหวังใหม่ของบุคคลในแวดวงการศึกษาว่า ในอนาคตอันใกล้นี้ การศึกษาอาจจะไม่ใช่เป็นตัวตามการพัฒนาเศรษฐกิจอีกต่อไปแต่จะพัฒนาควบคู่ไปกับเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อนำประเทศชาติและสังคมไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้

2.3 คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษามีความต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาให้คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สำหรับคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ผู้ประกอบการมีความต้องการสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีความตรงต่อเวลาในการทำงาน

โดยเห็นความสำคัญในการมาทำงานตามเวลา 2) มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเอง และผู้อื่น มีวินัยในตนเองและยึดมั่นต่อกฎระเบียบของโรงงานโดยเคร่งครัด และ 3) มีความขยันในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

จากผลการศึกษาพบว่า มีความสอดคล้องกับ จินตนา ยูนิพันธ์ (2526) และ ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529) ในเรื่องการตรงต่อเวลา มีความสอดคล้องกับสรุปการติดตามผลและแนะนำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา (2524), รายงานการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2525), หรรษา ประνομสกุล และศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (2526) ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529) บรรจง ชูสกุลชาติ (2532) ในเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริตและความมีวินัยในตนเอง ความยึดมั่นในกฎระเบียบ ส่วนในเรื่องความขยันสอดคล้องการศึกษาของ ดารัตน์ ศิริวิริยะกุล (2524) สรุปการติดตามผลและแนะนำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา (2524) จินตนา ยูนิพันธ์ (2526) และศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (2526) อุมภาพร หล่อสมฤดี และคณะ (2532) ซึ่งคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านนี้มีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่โรงงานได้เป็นอย่างดี

ส่วนคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ครูประถมศึกษา มีความต้องการสูงสุด 3 อันดับแรกคือ 1) มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น 2) รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและรู้จักให้อภัยและไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น และ 3) มีความขยันขันแข็งในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาเห็นว่า คุณลักษณะในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและความขยันขันแข็งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นมาก เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ประกอบการ แต่มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า คุณลักษณะในเรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและรู้จักให้อภัย ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่นนั้นก็มีความสำคัญมากเช่นกัน เนื่องจากคุณลักษณะเหล่านี้จะมีผลในการเพิ่มผลิตผลแก่โรงงานและเป็นการส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างพนักงานในโรงงานอีกด้วย

สำหรับคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ครูประศึกษามี

ความต้องการอยู่ใน 3 อันดับสุดท้าย คือ 1) มีความสามารถพึ่งตนเองได้ดี 2) ยกย่องให้เกิดเกียรติและยอมรับเพื่อนร่วมงาน และมีความเชื่อมั่นใน ตนเองและพร้อมที่จะพึงเหตุผลของผู้อื่นและ 3) มีทัศนคติที่ดีต่อหัวหน้างานและหน่วยงาน

จากผลการศึกษานี้จะพบว่าความต้องการคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม และจริยธรรมน้อยที่สุดของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และครูประถมศึกษา คือด้านความสามารถพึ่งตนเองได้ สาเหตุอาจเป็นเพราะคุณลักษณะในด้านนี้ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานและ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลผลิตของโรงงานหรือมีส่วนน้อยมาก ซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวของพนักงานเท่านั้น มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของโรงงานน้อย เช่นเดียวกับคุณลักษณะด้านอื่นคือ ความจงรักภักดีต่อสถาบันที่ตนเกี่ยวข้อง มีความประหยัดไม่ฟุ้งเฟ้อ การยกย่องให้เกิดเกียรติและยอมรับเพื่อนร่วมงาน ความเชื่อมั่นในตนเองและพร้อมที่จะพึงเหตุผลของผู้อื่น และทัศนคติที่ดีต่อหัวหน้างานและหน่วยงาน โดยเฉพาะในเรื่องความจงรักภักดีต่อสถาบันที่ตนเกี่ยวข้องนั้น ในสภาพธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรมต้องการน้อยมาก อาจเป็นเพราะเห็นว่าในสภาพการขาดแคลนแรงงานและมีการถ่ายเททางแรงงานเช่นในปัจจุบันนี้นั้น การให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าและสูงจะทำให้พนักงานในโรงงานทุ่มเทในการทำงานเพื่อรักษาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนได้รับจากโรงงาน จึงไม่จำเป็นต้องปลูกฝังความรู้สึกจงรักภักดีต่อสถาบันที่ตนเกี่ยวข้อง แม้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรที่ทาง โรงเรียนสอนอยู่

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้สำเร็จการศึกษา ตามความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและครูประถมศึกษาในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก แต่ก็มีบางคุณลักษณะที่ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดและปานกลาง เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมจากคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยความต้องการของครูประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะของบุคคลที่เป็นครูโดยทั่วไปจะคาดหวังต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นจิตนิยม(Idealism) คือคาดหวังไว้ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูง ซึ่งต่างจากความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มักเลือกคุณลักษณะต่าง ๆ ตามความเป็นจริงหรือตาม

ความจำเป็นที่ต้องใช้ในการทำงานของโรงงานตนเองเป็นหลัก ถ้าหากคุณลักษณะใดที่ผู้ประกอบการเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่องาน ระดับของความต้อการนั้น ๆ ก็ จะอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ (จำเนียร จวงตระกูล ,ม.ป.ป.) อย่างไรก็ตาม ระดับความต้อการส่วนมากของทั้งสองกลุ่มจะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คืออยู่ใน ระดับมากดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความต้อการของผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมและครูประถมศึกษานั้นมีความต้อการที่สอดคล้องกัน จากกรณีนี้ทำให้ เห็นถึงแนวโน้มของแนวความคิดเห็นของบุคลากรในวงการศึกษาที่ได้เริ่มตระหนัก ถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสนับสนุนให้มีการทำวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งจากการ สัมภาษณ์และแบบสอบถามอันจะทำให้ผลการวิจัยน่าสนใจและมีคุณค่ามากขึ้น
2. ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา หรือในระดับอุดมศึกษาตามความต้อการของผู้ ประกอบการอุตสาหกรรม เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนให้มีคุณ ลักษณะสอดคล้องตามความต้อการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคตได้
3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีเทคนิควิธีการในการ ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีทัศนคติทางลบต่อการเก็บรวบรวม ข้อมูล เนื่องจากเกรงว่าข้อมูลที่ให้ไปนั้นจะเป็นผลเสียต่อกิจการของตน